

ПРОЄКТ  
(із змінами)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено  
наказом ректора  
від «\_\_» \_\_\_\_\_ № \_\_\_\_\_




Система менеджменту якості

**ПОЛОЖЕННЯ**  
**про формування індивідуальної освітньої**  
**траєкторії здобувача вищої освіти**  
**в Національному авіаційному університеті**

**СМЯ НАУ П 03.02(21)–02–2022**

Ухвалено на засіданні  
Науково-методичної ради  
університету  
протокол № \_ від «\_\_» \_\_\_\_\_ №\_\_

КИЇВ

|   |   |                   |                                |
|---|---|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br>ПОЛОЖЕННЯ<br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |   | стор. 2 з 13      |                                |


(Ф 03.02–31)

**УЗГОДЖЕННЯ:**

Рівень документа – 2а


Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник \_

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | <p>Система менеджменту якості<br/>ПОЛОЖЕННЯ<br/>про формування індивідуальної освітньої<br/>траєкторії здобувача вищої освіти<br/>в Національному авіаційному університеті</p> | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 3 з 13      |                                |

## ЗМІСТ

|           |  |           |
|-----------|--|-----------|
| <b>1.</b> | <b>ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ .....</b>  | <b>4</b>  |
| <b>2.</b> | <b>ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ<br/>ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ .....</b> | <b>5</b>  |
| 2.1.      | Обов’язкові та вибіркові навчальні дисципліни .....  | 5         |
| 2.2.      | Порядок вибору вибіркового навчального дисциплін .....   | 7         |
| <b>3.</b> | <b>ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ .....</b>  | <b>10</b> |
| 3.1.      | Затвердження обраних здобувачами вибіркового дисциплін .....                                   | 10        |
| 3.2.      | Корегування обраних здобувачами вибіркового дисциплін .....                                    | 11        |

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 4 з 13      |                                |

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це «Положення про порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти в Національному авіаційному університеті» (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про освіту» від 05.09.2017 р. №2145-VIII, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18.12.2019 р. №392-IX, постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 р. №261, наказу Міністерства освіти і науки України від 26.01.2015 р. №47 «Про особливості формування навчальних планів на 2015/2016 навчальний рік», наказів ректора від 07.02.2020 р. №040/од «Про введення в дію Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті» та від 11.03.2021 р. №152/од «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій з розробки навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти в Національному авіаційному університеті» та інших нормативно-правових актів, що стосуються вищої освіти.

**Індивідуальна освітня траєкторія** – це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти відбивається в його індивідуальному навчальному плані.

**Індивідуальний навчальний план** – це документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

Індивідуальний навчальний план визначає обсяг аудиторної та самостійної навчальної роботи здобувача вищої освіти з урахуванням усіх її видів, форми контролю результатів навчання і є обов'язковим для виконання здобувачем.

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти, який бере участь у програмі академічної мобільності, формується відповідно до встановленого порядку і враховує, у тому числі, положення угоди (договору), на підставі якої (якого) він бере участь у зазначеній програмі.

За виконання індивідуального навчального плану персональну відповідальність несе здобувач вищої освіти, а невиконання плану у



встановлені графіком навчального процесу терміни є підставою для відрахування здобувача з університету.

## **2. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

### **2.1. Обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни**

Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти формується або на кожен рік (як правило, для ОС бакалавра, магістра), або на весь період навчання (як правило, для ОС доктора філософії) з урахуванням обов'язкових навчальних дисциплін, а також особисто обраних здобувачем вибірових дисциплін, які мають загальний обсяг за весь період навчання здобувача вищої освіти певного освітнього ступеня (ОС) не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС з підготовки здобувача за освітньою програмою, та факультативних дисциплін (за наявності).


Загальний обсяг кредитів ЄКТС з підготовки здобувача вищої освіти за освітньо-професійною програмою ОС бакалавра становить 240 кредитів ЄКТС (за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» – 180 кредитів ЄКТС відповідно до вимог стандарту вищої освіти), ОС магістра – 90 кредитів ЄКТС, за освітньо-науковою програмою ОС доктора філософії – 60 кредитів ЄКТС.

До переліку обов'язкових навчальних дисциплін ОС бакалавра входять дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки (загальний обсяг 17 кредитів ЄКТС, якщо ці дисципліни не є профільними) і дисципліни професійної та практичної підготовки (загальний обсяг 163 кредити ЄКТС), окрім спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», для якої встановлюється окремий розподіл кредитів в межах загального обсягу освітньо-професійної програми 180 кредитів ЄКТС відповідно до вимог стандарту вищої освіти.

До переліку обов'язкових навчальних дисциплін ОС магістра входять дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки (обсяг – 7 кредитів ЄКТС, якщо ці дисципліни не є профільними) і дисципліни професійної та практичної підготовки (обсяг – 59 кредитів ЄКТС).

До переліку обов'язкових навчальних дисциплін ОС доктора філософії входять дисципліни з оволодіння загальнонауковими (філософськими), мовними компетентностями та універсальними навичками дослідника (загальний обсяг 24 кредити ЄКТС, якщо ці дисципліни не є профільними), фахова науково-педагогічна практика обсягом 6 кредитів ЄКТС та дисципліни професійної підготовки (загальний обсяг 15 кредитів ЄКТС).

Виходячи з наведеного, загальний обсяг вибірових дисциплін, передбачений освітньою програмою, повинен становити: для ОС бакалавра – не менше 60 кредитів ЄКТС (за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» – не менше 48 кредитів ЄКТС), для ОС

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 6 з 13      |                                |

магістра – не менше 22,5 кредитів ЄКТС, для ОС доктора філософії – не менше 15 кредитів ЄКТС.

Слід зауважити, що забезпечення набуття компетентностей та досягнення програмних результатів навчання за конкретною освітньою програмою повинно забезпечуватися обов'язковими навчальними дисциплінами та іншими освітніми компонентами (зокрема, практиками).

Вибіркові навчальні дисципліни забезпечують потреби та інтереси здобувачів вищої освіти (зокрема, можуть сприяти досягненню програмних результатів навчання додатково до вивчення обов'язкових дисциплін) і мають бути спрямовані на більш повне задоволення освітніх та кваліфікаційних вимог здобувача вищої освіти для власного особистісного та професійного розвитку, потреб заінтересованих сторін (зокрема, роботодавців), суспільства та держави, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо.

Вибіркові навчальні дисципліни презентуються силабусами, в яких подається основна інформація про ці дисципліни та науково-педагогічних працівників, які пропонують їх для вивчення. Зазначені силабуси або посилання на них оприлюднюються на сайті випускової кафедри.

Силабус – це документ, який створюється для здобувача вищої освіти, в анотованій формі інформує його про певну навчальну дисципліну та закріплює взаємну відповідальність суб'єктів освітнього процесу (науково-педагогічного працівника та здобувача) в межах цієї навчальної дисципліни.

У силабусі відображається концептуальний перехід від «здобування знань» і «отримання практичних навичок» до формування програмних результатів навчання. У ньому можуть зазначатися процедури, зокрема, стосовно deadlines і принципів оцінювання, політики (включно з політикою академічної доброчесності) та анотований зміст навчальної дисципліни.

У силабусі навчальної дисципліни, як правило, наводяться: мета, предмет вивчення, сформульовані вимірювані цілі (предметні результати навчання та компетентності), короткий зміст, інформаційне та матеріально-технічне забезпечення дисципліни, її пререквізити та пореквізити (для обов'язкових навчальних дисциплін – з урахуванням структурно-логічної схеми підготовки), методологія оцінювання навчальних досягнень та правила зарахування неформальної освіти та пропущених занять, а також додається інформація про науково-педагогічного працівника, який викладає дану дисципліну. Також може бути надана інформація, для викладання за якими ще освітніми програмами чи спеціальностями ця дисципліна може бути рекомендована.

Вичерпна інформація про навчальну дисципліну, без урахування інформації про науково-педагогічних працівників, які її безпосередньо викладатимуть, відображається у робочій програмі навчальної дисципліни, яка затверджується в установленому порядку для усіх навчальних дисциплін, за якими здійснюється чи здійснюватиметься викладання (тобто у випадку



вибіркових навчальних дисциплін – тих, які є обраними здобувачами вищої освіти). Після затвердження робочої програми навчальної дисципліни силабус вважається додатком до неї та відіграє роль її анотації. При цьому силабус у подальшому може бути актуалізований з урахуванням вимог та положень, зафіксованих у затвердженій робочій програмі навчальної дисципліни, а також інформації про науково-педагогічних працівників, які безпосередньо викладатимуть навчальну дисципліну в поточному чи наступному навчальному році (зокрема, за результатами конкурсного добору та їхньої академічної та/або професійної кваліфікації, яка дозволяє забезпечити якісне викладання навчальної дисципліни), навчальні аудиторії та інші приміщення відповідно до розкладу занять та специфіки реалізації освітніх програм (за потреби) тощо.

Усі вибіркові навчальні дисципліни поділяються на дисципліни, які доповнюють здобуття фахових компетентностей та програмних результатів навчання за даною освітньою програмою (фахові вибіркові дисципліни) з рекомендованим обсягом до 80% від загального обсягу вибіркових дисциплін, та на дисципліни, які доповнюють здобуття, переважно, загальних компетентностей і визначають зміст інших, не споріднених з даною, освітніх програм (не фахові вибіркові дисципліни) з рекомендованим обсягом не менше 20% від загального обсягу вибіркових дисциплін.


Кожна вибіркова навчальна дисципліна викладається в одному семестрі (допускається викладання таких дисциплін протягом декількох семестрів лише у випадках заочної, дистанційної, мережевої та дуальної форм здобуття освіти з урахуванням особливостей планування та реалізації освітнього процесу відповідно до вимог освітньої програми та нормативних документів у сфері вищої освіти). Обсяг однієї вибіркової навчальної дисципліни становить: за ОС бакалавра та магістра – 4 кредити ЄКТС, за ОС доктора філософії – 5 кредитів ЄКТС.

Виходячи з наведеного, рекомендується такий розподіл вибіркових навчальних дисциплін за освітніми ступенями та семестрами:

- ОС бакалавра (всього – 15 вибіркових дисциплін): 3, 5, 7 семестри – по 3 дисципліни в кожному; 4, 6, 8 семестри – по 2 дисципліни в кожному, причому, на кожному курсі, мінімум, одна з них має бути не фаховою (з не споріднених освітніх програм); окремо рекомендується розподіл кількості вибіркових дисциплін для спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»: по 3 дисципліни в 3, 4, 5 та 6 семестрі (всього – 12 вибіркових дисциплін).

- ОС магістра (усього – 6 вибіркових дисциплін): 1, 2 семестри – по 3 дисципліни в кожному, причому, на курсі, мінімум, одна з них має бути не фаховою (з не споріднених освітніх програм);

- ОС доктора філософії (усього – 3 вибіркові дисципліни): 4 семестр – 3 дисципліни, причому, мінімум, одна з них має бути не фаховою (з не споріднених освітніх програм).

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 8 з 13      |                                |

Факультативні дисципліни не є обов'язковими для вивчення в процесі засвоєння здобувачами вищої освіти певної освітньої програми і призначені для поглиблення та розширення прикладних та наукових компетентностей здобувачів відповідно до їх потреб та уподобань, створення умов для самовизначення особистості та її самореалізації.

Інформація щодо обраних здобувачем вищої освіти факультативних навчальних дисциплін вноситься до індивідуального навчального плану здобувача та додатку до його диплому здобувача вищої освіти певного освітнього ступеня.

Для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра за всіма спеціальностями університету рекомендований такий перелік факультативних дисциплін, який може змінюватися та доповнюватися за пропозиціями здобувачів вищої освіти, кафедр/факультетів/інститутів та заінтересованих сторін (стейкхолдерів):

- Військова підготовка – 29 кредитів ЄКТС (870 годин), з таким розподілом за семестрами: 5 семестр – 7 кредитів, 6 семестр – 7,5 кредитів, 7 семестр – 7 кредитів, 8 семестр – 7,5 кредитів; по 8 аудиторних годин на тиждень у кожному семестрі; 5, 7 семестри – диференційований залік, 6, 8 семестри – екзамен.

- Іноземна мова за професійним спрямуванням – 18 кредитів ЄКТС (540 годин), з таким розподілом за семестрами: 3-8 семестри – по 3 кредити та по 2 аудиторні години на тиждень у кожному семестрі; 3-8 семестри – диференційований залік.

- Сучасна українська мова – 3 кредити (90 годин), з таким розподілом за семестрами: 1 семестр – 3 кредити, 2 аудиторні години на тиждень, диференційований залік.

- Первинна медична допомога – 3 кредити (90 годин), з таким розподілом за семестрами: 2 семестр – 3 кредити, 2 аудиторні години на тиждень, диференційований залік.


Вивчення факультативних дисциплін здійснюється за додатковими угодами, які укладаються між здобувачами вищої освіти та університетом.

## **2.2. Порядок вибору вибіркового навчального дисциплін**

Робоча група випускової кафедри з підготовки здобувачів вищої освіти за даною освітньою програмою, під керівництвом завідувача кафедри та гаранта освітньої програми, у взаємодії із здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками, іншими кафедрами та заінтересованими сторонами (стейкхолдерами) складає списки фахових та не фахових (з не споріднених освітніх програм) вибіркового навчального дисциплін за кожним освітнім ступенем на кожен семестр наступного навчального року.

Переліки вибіркового дисциплін переглядаються випусковою кафедрою щорічно до початку процедури їх вибору, з урахуванням пропозицій здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, інших



|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 9 з 13      |                                |

кафедр/факультетів/інститутів та заінтересованих сторін (стейкхолдерів, зокрема роботодавців).

На основі зазначених списків фахових та не фахових вибіркового навчальних дисциплін вказана вище робоча група випускової кафедри під керівництвом її завідувача та гаранта освітньої програми формує за даною освітньою програмою перелік рекомендованих для вивчення у кожному визначеному семестрі фахових та не фахових вибіркового дисциплін, у кількості, зазначеної в п. 2.1 цього Положення, за кожним освітнім ступенем, та перелік альтернативних рекомендованих вибіркового дисциплін, який також складається з фахових та не фахових дисциплін у кількості в кожному семестрі, не меншою кількості рекомендованих.


Варто наголосити, що всі дисципліни обох переліків (рекомендованих та альтернативних) є вибіркового відповідно до можливості вибору кожної з них здобувачем вищої освіти.

Перелік рекомендованих випусковою кафедрою вибіркового дисциплін формується, виходячи з потреб та побажань усіх заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та задля унеможливлення ситуації, коли з якихось причин здобувач вищої освіти не набере необхідної кількості кредитів в частині освітніх компонентів вибіркового складової.

Формування переліків вибіркового дисциплін та їх обрання здобувачами вищої освіти здійснюється на засадах прозорості та студентоцентризму, який передбачає заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних та відповідальних суб'єктів освітнього процесу, створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема, надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії та побудови освітнього процесу на основі взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу, з урахуванням наявних фінансових, матеріально-технічних, кадрових та інших ресурсів університету.

Сформовані переліки рекомендованих та альтернативних вибіркового дисциплін затверджуються на засіданні випускової кафедри та разом з силабусами розміщуються на її офіційному сайті для ознайомлення з ними здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших зацікавлених осіб і для ОС бакалавра та ОС магістра вводяться адміністратором кафедри в «Автоматизовану систему формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти» за даною освітньою програмою за кожним освітнім ступенем на кожен семестр наступного навчального року.

Формування переліків вибіркового дисциплін випусковою кафедрою відбувається до початку весняних семестрів, а вибір цих дисциплін здобувачами вищої освіти ОС бакалавра – на попередньому курсі навчання у встановлений термін не пізніше кінця лютого.

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 10 з 13     |                                |

При цьому здобувачі вищої освіти 1 курсу обирають вибіркові навчальні дисципліни, які їм пропонується вивчати на наступному 2 курсі, здобувачі 2 курсу – дисципліни на наступному 3 курсі, здобувачі 3 курсу – дисципліни на наступному 4 курсі.

Здобувачі вищої освіти ОС магістра та ОС доктора філософії обирають вибіркові навчальні дисципліни до початку навчання на 1 та 2 курсі відповідно.

Такий підхід прийнятий, виходячи, зокрема, з необхідності забезпечення своєчасного планування навчально-методичним відділом університету навчального навантаження кафедр та їх штатного розпису на наступний навчальний рік, кадрового, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо.


Перед початком обрання вибіркових дисциплін здобувачі вищої освіти ОС бакалавра та ОС магістра знайомляться з порядком, термінами та особливостями процесу їх обрання, Покроковою інструкцією для роботи в «Автоматизованій системі формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти», консультуються, за необхідності, з адміністратором випускової кафедри і протягом встановленого навчально-методичним відділом університету терміну здійснюють, відповідно до зазначеної вище Покрокової інструкції, вибір вибіркових дисциплін за відповідним освітнім ступенем на кожен семестр наступного навчального року, виходячи із запропонованих випусковою кафедрою переліків рекомендованих (на блакитному фоні сторінки інтерфейсу зліва) та альтернативних (на жовтому фоні сторінки справа) дисциплін.

Процедури формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти ОС бакалавра та ОС магістра на наступний навчальний рік та план-графік їх реалізації фіксуються у розпорядженні проректора з навчальної роботи про обрання вибіркових дисциплін здобувачами вищої освіти відповідного освітнього ступеня, яке доводиться до усіх учасників освітнього процесу та в разі потреби – до інших заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Обрання вибіркових дисциплін здобувачами вищої освіти ОС бакалавра та ОС магістра передбачає два послідовні етапи: етап 1 – обрання вибіркових дисциплін на рівні освітньої програми; етап 2 – можливість індивідуалізації вибору.

### ***Етап 1. Обрання вибіркових дисциплін на рівні освітньої програми.***

На цьому етапі вибір має здійснюватися за таким правилом: або здобувачем приймається в повному обсязі перелік рекомендованих випусковою кафедрою вибіркових дисциплін, або фахова дисципліна з переліку рекомендованих дисциплін може бути замінена здобувачем на також фахову дисципліну з переліку альтернативних дисциплін, а не фахова

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 11 з 13     |                                |

дисципліна з переліку рекомендованих дисциплін – на також не фахову з переліку альтернативних дисциплін.

Після завершення процедури вибору здобувачами вищої освіти вибіркової дисципліни випускова кафедра підводить підсумки їх обрання за кожним семестром, з урахуванням наявних фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів університету, виходячи з таких міркувань:


- вибіркова дисципліна за даною освітньою програмою за відповідним освітнім ступенем (рекомендована чи альтернативна) вважається обраною у певному семестрі наступного навчального року для всіх здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою, якщо її обрали більшість зазначених здобувачів;

- якщо здобувач вищої освіти, який навчається за даною освітньою програмою, з тих чи інших не поважних причин не скористався можливістю взяти участь у процедурі обрання вибіркової дисципліни, то за умовчанням він вважатиметься таким, що обрав перелік рекомендованих випусковою кафедрою дисциплін.

Інформація про переліки обраних на етапі 1 здобувачами вищої освіти певного ОС вибіркової дисципліни за усіма освітніми програмами та факультетами (інститутами) оприлюднюється навчально-методичним відділом на офіційному сайті університету протягом трьох робочих днів після затвердження відповідних переліків обраних вибіркової дисципліни деканами факультетів (директорами інститутів), яке відбувається у встановлені планом-графіком реалізації процедур формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти певного ОС терміни. Зазначена інформація використовується здобувачами вищої освіти для реалізації за бажанням можливості індивідуалізації вибору на етапі 2.

### ***Етап 2. Можливість індивідуалізації вибору.***

Якщо здобувач вищої освіти, який навчається за даною освітньою програмою, виявив бажання вивчати обрану за результатами етапу 1 вибірковою дисципліною з іншої освітньої програми, зокрема, з іншого ОС (тобто долучитися до фактично сформованої більшості здобувачів вищої освіти, які обрали певну вибірковою дисципліною за іншою освітньою програмою), то за його письмовою заявою на ім'я деканів факультету (директора інституту), на якому він навчається та на якому викладатиметься бажана для вивчення вибірковою дисципліною, за погодження із завідувачами відповідних кафедр (випускової та тієї, яка забезпечує викладання бажаної для вивчення вибірковою дисципліни) щодо умов та порядку вивчення зазначеної дисципліни спільним розпорядженням деканів (директорів інститутів) він може бути допущений до її вивчення (прим. – розглядається загальний випадок, коли кафедри та факультети чи інститути є різними; у кожному конкретному випадку можуть відбуватися корегування щодо адресата/адресатів у заяві здобувача та видавця/видавців розпорядження).

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 12 з 13     |                                |

Зазначене погодження має на меті коректне врахування обраної вибіркової дисципліни, її обсягу у кредитах ЄКТС та результатів проведення контрольних заходів за нею в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти при вивченні цієї дисципліни на іншій кафедрі та/або факультеті, а також узгодження розкладу навчальних занять між кафедрами та/або факультетами.

Спільне розпорядження деканів є підставою для забезпечення врахування вивчення здобувачами вищої освіти вибіркової дисципліни шляхом зазначення у їхніх індивідуальних навчальних планах, навчальних картках та зведених відомостях успішності (електронних зведених відомостях успішності): назви навчальної дисципліни, її обсягу та форм семестрового контролю, результатів, досягнутих під час семестрового (підсумкового) контролю за результатами вивчення вибіркової дисципліни відповідно до заліково-екзаменаційних відомостей семестрового контролю, оформлених в установленому порядку.

На завідувача кафедри, яка забезпечує викладання вибіркової дисципліни, разом з провідним викладачем цієї дисципліни покладається зобов'язання щодо забезпечення виконання робочої програми навчальної дисципліни, її навчально-методичного забезпечення, а також оформлення заліково-екзаменаційних відомостей семестрового контролю за результатами вивчення здобувачами вищої освіти вибіркової дисципліни та своєчасну передачу цих відомостей до деканатів факультетів (дирекцій інститутів), на яких навчаються здобувачі вищої освіти, які вивчали вибіркову дисципліну.

Погоджена завідувачами відповідних кафедр (випускової та тієї, яка забезпечує викладання бажаної для вивчення вибіркової дисципліни) письмова заява здобувача щодо реалізації його можливості індивідуалізації вибору при формуванні ним індивідуальної освітньої траєкторії має бути подана до деканатів відповідних факультетів (дирекцій інститутів) протягом десяти робочих днів після оприлюднення навчально-методичним відділом на офіційному сайті університету інформації про переліки обраних на етапі 1 здобувачами вищої освіти певного ОС вибіркового дисциплін за усіма освітніми програмами та факультетами (інститутами).

Під час реалізації етапу 2 за кожною обраною вибірковою дисципліною допускається збільшення кількості здобувачів вищої освіти у збірних групах не більше 25% у порівнянні з кількістю здобувачів вищої освіти, які навчаються на освітній програмі, до переліку вибіркового дисциплін якої належить дана обрана вибіркова дисципліна. При цьому не допускається необґрунтоване збільшення кількості збірних груп та підгруп у їх складі.


При долученні здобувача вищої освіти до вивчення обраної вибіркової дисципліни з іншої освітньої програми, завідувачами відповідних кафедр (випускової та тієї, яка забезпечує викладання бажаної для вивчення вибіркової дисципліни), із залученням викладача, який викладатиме дисципліну, на етапі погодження заяви здобувача, а також в умовах



конкурсних ситуацій, коли певну обрану вибірковою дисципліну бажає вивчати велика кількість здобувачів вищої освіти з інших освітніх програм (понад 25%), враховуються пререквізити дисципліни (передумови, які мають бути виконані здобувачем для вивчення дисципліни, наприклад, певні попередньо вивчені ним дисципліни, наявність у нього основ знань в певній галузі тощо) з силабусу чи затвердженої робочої програми навчальної дисципліни, а також академічна успішність здобувача, зокрема, за попередньо вивченими ним навчальними дисциплінами, які є спорідненими до бажаної для вивчення вибіркової дисципліни. В разі потреби, якщо здобувач не відповідає пререквізітам бажаної для вивчення вибіркової дисципліни, викладач, який викладатиме дану вибірковою дисципліну, надає рекомендації здобувачу щодо освоєння ним цих пререквізитів з метою такого подальшого академічного та особистісного розвитку здобувача, який дозволив би йому у подальшому (у наступному навчальному році тощо) отримати здатність приступити до вивчення бажаної вибіркової дисципліни.

У випадку збільшення кількості здобувачів вищої освіти у збірній групі (групах) в результаті реалізації етапу 2 за певною обраною вибірковою дисципліною, з метою корегування навчального навантаження викладачів та кафедр, завідувач кафедри, яка забезпечує викладання цієї дисципліни, надає до навчально-методичного відділу разом з копіями розпоряджень деканів службову записку з інформацією про здобувачів вищої освіти з інших освітніх програм, які долучилися до вивчення дисципліни, в яких, зокрема, зазначаються назва обраної вибіркової дисципліни та назва освітньої програми, до переліку вибірових дисциплін якої вона належить, долучені до складу збірної групи (груп) здобувачі вищої освіти з інших освітніх програм із зазначенням їхнього ОС, спеціальності, назви освітньої програми, на якій вони навчаються, факультету, курсу та академічної групи, а також дані про те, замість якої вибіркової дисципліни, визначеної на етапі 1, кожен вказаний здобувач вивчатиме вибірковою дисципліну, визначену ним на етапі 2.

При долученні здобувачів ОС бакалавра чи ОС магістра до вивчення вибірових дисциплін ОС доктора філософії такі здобувачі опановують лише 4 кредити ЄКТС з загального обсягу вибіркової дисципліни ОС доктора філософії, який становить 5 кредитів ЄКТС. При цьому різниця в 1 кредит ЄКТС вважається такою, що належить до частини самостійної роботи здобувача, яка передбачена робочою програмою навчальної дисципліни. При долученні здобувачів ОС доктора філософії до вивчення вибірових дисциплін ОС бакалавра чи ОС магістра такі здобувачі опановують усі 4 кредити ЄКТС загального обсягу вибіркової дисципліни ОС бакалавра чи ОС магістра, а також додатково різницю в 1 кредит ЄКТС, яка вважається такою, що належить до частини самостійної роботи здобувача та має бути пов'язана з його науковим дослідженням (зміст самостійної роботи в індивідуальному порядку узгоджується з викладачем вибіркової дисципліни та науковим керівником).

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 14 з 13     |                                |

Зазначена двоетапна система обрання вибірових дисциплін дозволяє вирішувати дві суттєві організаційно-методичні проблеми, які виникають при плануванні та організації освітнього процесу у складовій, яка пов'язана з формуванням індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти:

- проблеми корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів, які можуть бути записані на певну дисципліну;
- проблеми корекції, пов'язаної із збігами у розкладі.


Етап 1 (обрання здобувачами вибірових дисциплін на рівні освітньої програми) автоматично усуває необхідність етапу корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів, оскільки одразу автоматично формується певна більшість, позицію якої враховує університет, та суттєво мінімізує проблему збігів у розкладі (для автоматично сформованої більшості здобувачів одразу забезпечується формування зручного розкладу без великих «вікон» між парами тощо). На етапі 2 (можливість індивідуалізації вибору) здобувачі за бажанням коригують власну індивідуальну освітню траєкторію шляхом обрання іншої обраної вибірової дисципліни (можуть долучитися до іншої сформованої більшості здобувачів за іншою освітньою програмою) серед усіх освітніх програм для усіх ОС (бакалавра, магістра, доктора філософії).

Право здобувачів вищої освіти, які долучаються до освітнього процесу протягом навчального року (наприклад, через різні хвили вступу для ОС магістра, особливості вступу іноземців, переведення з інших закладів вищої освіти, академічну мобільність тощо), на вибір навчальних дисциплін та формування власних індивідуальних освітніх траєкторій може бути реалізоване як шляхом долучення їх до вже обраних на етапі 1 вибірових дисциплін за освітньою програмою, на якій вони навчаються, так і шляхом реалізації ними етапу 2 та обрання таким чином вибірових дисциплін серед усіх вибірових дисциплін, які викладаються чи плануються викладатися в університеті (залежно від курсу).

Процедури обрання вибірових дисциплін здобувачами вищої освіти ОС доктора філософії додатково регулюються окремими нормативними документами з урахуванням строків та інших умов вступу до аспірантури, визначених Правилами прийому до аспірантури та докторантури Національного авіаційного університету, та здійснюється на рівні структурного підрозділу (кафедри, факультету тощо), визначеного у п. 1.1 профілю освітньо-наукової програми, під загальною координацією відділу аспірантури та докторантури.

### **3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

#### **3.1. Затвердження обраних здобувачами вибірових дисциплін**

|   |  |                   |                                |
|---|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|   |  | стор. 15 з 13     |                                |

Переліки обраних здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін за кожною освітньою програмою, освітнім ступенем, курсом та семестром затверджуються на засіданні випускових кафедр.

Декани факультетів (директори інститутів) на етапі 1 (обрання вибіркових дисциплін на рівні освітньої програми) на підставі подань завідувачів випускових кафедр видають розпорядження про затвердження обраних здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін за кожною освітньою програмою, освітнім ступенем, курсом та семестром та їх внесення до відповідних робочих навчальних планів та індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти на наступний навчальний рік.

У розпорядженні вказуються за кожною освітньою програмою, освітнім ступенем, курсом та семестром: порядковий номер та назва дисципліни для внесення до робочого навчального плану, розподіл годин аудиторних занять (лекції, лабораторні, практичні та семінарські заняття) та самостійної роботи здобувачів вищої освіти за семестрами та тижнями, а також номери кафедр, яка викладатимуть ці дисципліни.

Один примірник цих розпоряджень зберігається в справах факультетів (інститутів), другий передається до навчально-методичного відділу для внесення обраних вибіркових дисциплін до відповідних робочих навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти та формування на їх основі навчального навантаження кафедр на наступний навчальний рік.


Сформовані з урахуванням зазначених розпоряджень робочі навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти ОС бакалавра та ОС магістра погоджуються завідувачами випускових кафедр, гарантами освітніх програм, головою студентської ради факультету (інституту) та начальником навчально-методичного відділу університету і після затвердження доводяться до відома здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та інших зацікавлених осіб.

Після виходу зазначених вище розпоряджень деканів факультетів (директорів інститутів), з урахуванням окремих розпоряджень, які пов'язані з етапом 2 (можливість індивідуалізації вибору), обрані здобувачами вищої освіти вибіркові дисципліни стають обов'язковими для вивчення і включаються до відповідних індивідуальних навчальних планів здобувачів.

Невиконання здобувачем вищої освіти свого індивідуального навчального плану, у тому числі, в частині затверджених розпорядженням декана факультету (директора інституту) вибіркових дисциплін, є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті, внаслідок чого здобувач може бути відрахований з університету.

### **3.2. Корегування обраних здобувачами вибіркових дисциплін**

Здобувач вищої освіти може безперешкодно змінювати свій вибір тих чи інших вибіркових дисциплін протягом встановленого для цього терміну.

|  |  |                   |                                |
|--|--|-------------------|--------------------------------|
|  | Система менеджменту якості<br><b>ПОЛОЖЕННЯ</b><br>про формування індивідуальної освітньої<br>траєкторії здобувача вищої освіти<br>в Національному авіаційному університеті | Шифр<br>документа | СМЯ НАУ П<br>03.02(21)–02–2022 |
|  |  | стор. 16 з 13     |                                |

Якщо здобувач вищої освіти, який навчається за даною освітньою програмою, з тих чи інших поважних причин, підтверджених документально, не зміг взяти участь у процедурі обрання вибірових дисциплін протягом встановленого для цього терміну, то йому за особистою письмовою заявою на ім'я завідувача випускової кафедри може бути надана можливість здійснити процедуру обрання вибірових дисциплін до моменту затвердження їх переліку розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Зміна здобувачем вищої освіти свого вибору тих чи інших вибірових дисциплін після затвердження розпорядженням декана факультету (директора інституту), з урахуванням окремих розпоряджень, які пов'язані з етапом 2 (можливість індивідуалізації вибору), не допускається.

У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти з іншого закладу вищої освіти або з іншої освітньої програми в межах тієї ж самої спеціальності рішенням випускової кафедри можливе перезарахування кредитів за вибіровими дисциплінами або їх доскладання в установленому порядку після аналізу кафедрою силабусів, обсягу та змісту фактично вивчених раніше здобувачем вибірових дисциплін.

(Ф 03.02-01)

#### АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

| № прим. | Куди передано (підрозділ) | Дата видачі | П.І.Б. отримувача | Підпис отримувача | Примітки |
|---------|---------------------------|-------------|-------------------|-------------------|----------|
|         |                           |             |                   |                   |          |
|         |                           |             |                   |                   |          |
|         |                           |             |                   |                   |          |





